

Slov. kršč. soc. zveza.

V Gornjemgradu se je ustanovilo zadnje nedelje dne 1. septembra bralno društvo, ki bo raztezalo svoj delokrog čez Novošifto, Sv. Frančišek in Gornji grad. Na ustanovni zbor je prišel tudi predsednik Slovenske krščansko-socialne zveze državni poslanec dr. Korošec, ki je v daljšem govoru dokazoval potrebo samouka. Naša društva nam morajo izobraziti sodelavce, da se preustroji družba človeška v krščansko-socialnem smislu. Potem so se vršile volitve in po volitvi je imel novoizvoljeni predsednik navduševalec nagovor na navzoče. Nastopili so tudi pevci novega društva, ki so zelo dobro rešili svojo nalogo. Novemu društvu želimo, da bi vedno in vestno vršilo svojo visoko nalogo, prepojiti naše ljudstvo s krščansko-socialnim duhom!

Politični ogled.

— **Deželni zbor štajerski.** O bodočem zasedanju deželnega zbora štajerskega piše „Novi Slov. Štajerc“, s katerim je deželni poslanec dr. Jurtela v ozki zvezi, tako-le: Deželni zbor štajerski je sklican na 16. septembra t. l. na daljšo zasedanje. Prav nič pa se ne sliši, ali bo poleg običajnega proračuna in gospodarskih zadev razpravljalo o drugih nujnih zadevah. Gotovo je posebej za nas spodnještajerske Slovence zelo važno, da se spremeni volilni red za deželnozbornske volitve in tudi volitve za okrajni zastop. Z vsjo silo se mora skušati odpraviti krivično razmerje pri deželnem šolskem svetu, kjer smo popolnoma brezpravni. Slišali bi tudi radi, kako daleč je napredovala sklenjena ustanovitev kmetijske slov. šole. Nujno potrebna je uravnava Pesnice v srednjem delu. Brez števila je drugih, za nas prevažnih zadev.

— **Katoliška stranka češka.** Katoliška stranka češka sklicuje posvetovanje svojih zaupnikov na 28. septembra v Prago. Vsak volilni okraj ima enega glavnega zaupnika, torej je vseh 75, ki so izvoljeni vsak v svojem okraju.

— **Nevarnost vojske.** Iz Harbina se poroča, da vsi Kitajci, ki služijo pri Rusih kot kuharji, hišniki itd., zapuščajo službo ter se vračajo v domovino. — Svoj odhod opravljajo s tem, da boče v kratkem izbruhnili vojska. Enak pojav se je mogel tudi zapačiti pred kitajsko vojsko leta 1900.

— **Nova vinska postava** se je razglasila dne 31. avgusta in stopi s 1. decembrom t. l. v veljavo.

Mala politična naznanila.

Dne 28. avgusta. Danes so se začele v Sofiji slavnosti dvajsetletnice kronanja bugarskega kralja. — V Belgrad prihaja mnogo beguncev iz Črnogore, ki poročajo, da je položaj v deželi silno opasen. — V og. listu „Egyeters“ se huduje neki vseučilišni profesor na dr. Benkoviča, ker je posetil shod stranke prava v Zagrebu in govoril za ločitev Hrvaške od Ogrske. — Na Irskem so se zadnji čas pojavili nemiri. Vzrok je nezadovoljnost z angleško vlado. Zapri so že več oseb.

Dne 29. avgusta. Dalmatinski in nižjeavstrijski deželni zbor sta sklicana na dan 9. septembra. — Rumunski kralj Karol pride 25. septembra na Dunaj in obišče našega cesarja. — Bukovski deželni zbor bo sklican na dan 16. septembra. — V Bogenju na Tirolskem je priredila krščansko-socialna stranka shod, na katerem je zahtevala, da se nova vinska postava tekem 14 dni razglasi. — V Petrogradu se je vršila te dni obravnava proti 8 revolucionarjem, ki so nameravali umoriti carja. Štirje so bili obsojeni na smrt, štirje pa na ječo od 4–8 let. — Na Francoskem se je pojavil med vojaštvom upor.

Dne 30. avgusta: Grški princ Jurij se je poročil s princesinjo Marijo Bonaparte. — Včeraj se je v Würzburgu zaključil krasno uspeli nemški katoliški shod. — V Vratislavi so včeraj odkrili spomenik l. 1866. padlih avstrijskih in pruskih vojakov.

Dne 31. avgusta: Z Dunaja se poroča, da bo državni zbor sklican 15. oktobra. — V Zadru so hoteli Italijani poslanca Perica vreči v morje, ker je na ulici hrvaški govoril. — V Spodnji Gvineji, ki je last Španske, so se domačini spuntali. Dne 27. so jih Španske čete popolnoma porazile. — V Odesi na Ruskem so zopet prišli na sled tajni revolucionarni družbi, v kateri je bilo več odličnih oseb. — Danes se je podpisala angleško-ruska pogodba.

Dne 1. septembra: Letošnje jesenske avstrijske školovske konference bodo na Dunaju sredi meseca novembra. — V francoskem lovskem polku št. 7 se je uprlo 300 mož. — Arnavtska banda je napadla srbsko vas Mavrovo in ubila dve ženi. — Turška vojaška četa je pri vasi Bova uničila bolgarsko četo. — Perzijskega velikegavezirja so danes v glavnem mestu Teheranu umorili, ko je zapustil državni zbor. Nemiri v deželi se širijo. — Na Portugalskem so upeljali za delavce starostno zavarovanje.

Dne 2. septembra: V Leitomišlju so napadli socialdemokrati češkega katoliško-narodnega poslanca Stojana. Njegovi somišljeniki so ga komaj rešili. — Na Dunaju se vrši sedaj obravnava proti rumunskim visokošolcem zaradi nemirov, katere so povzročili na vseučilišču v Lembergu. — Češki de-

želni zbor bo sklican na dan 16. septembra. — Jutri pride srbski ministrski predsednik Pašić na Dunaj, da se pogovori z avstrijskim zunanjim ministrom zaradi trgovske pogodbe med Avstrijo in Srbijo.

Dne 3. septembra: Nagodbena pogajanja se pričenejo dne 10. septembra. — V Trstu so sinoči naredili Italijani demonstracijo proti Slovencem. Policija je 25 nemirnežev zaprla. — Vojni ministrstvo taji, da bi bil kedo umrl pri letošnjih manevrih, pač pa jih je nekaj zbolelo, kot navadno pri tako velikih vajah. — Na Reki so Italijani demonstrirali proti Hrvatim. Vojaštvo skrbi za mir. — V okraju Černikov na Ruskem so revolucionarji umorili 2 generala.

Nemiri v Maroko.

Položaj v Maroku je izredno zapleten. Novi sultan Muley Hafid si pridobiva vedno več privržencev. Muley Hafid je brat sedanjega sultana Abd el Asisa, ostale brate je dal Abd el Asis zastrupiti, ko je zasedel prestol. Predno se Muley Hafid prestola popolno polasti, mora prikorakati v glavno mesto Fes, kjer ga morajo duhovniki (uleme) za sultana priznati. Maghzena, poveljnika mesta, mora zapoditi, svojega brata pa se na ta ali oni način iznebiti — zažalviti ali zastrupiti. Toda to ni glavno. Največje težave dela zdaj francoska posadka. Če je namreč Muley Hafid mož, ki hoče v Maroku napraviti red, potlačiti upor Rajzuljev in drugih rodov, se bo gotovo tudi z Evropejci spoprijaznil, ki so dejansko najboljšo jamstvo za neodvisnost Maroka. Ni je namreč niti ene velevlasti, ki bi Francozom privoščila Maroko. Kaj bo napravila Francoska, ako Muley Hafid izjavi, da hoče pomagati, da se algezijska pogodba izvede? —

Da je položaj sila neugoden za Francijo, kažejo se silno nasprotujoče vesti, ki prihajajo iz Maroka. Francoski listi brez izjeme pišejo, da je novi sultan sovražnik Evropejcev, da namerava napasti francosko vojsko in da treba črtati algezijsko pogodbo. Francozi menijo, da je zdaj algezijska pogodba brezpredmetna in brezpomembna, ker je odstavljen sultan, s katerim se je sklenila. Francozi bi tako radi povzročili, da bi se sešla nova konferenca, pri kateri bi Francozi svoj sedaj ugodni položaj v Maroku izkoristili zase. Toda velika težava je v tem, da Angleška Francozov ne podpira. Angleški list „Times“ piše, da se je algezijska pogodba sklenila brez ozira na tega ali onega sultana; smisel pogodbe je, da se v Maroku napravi red, in če bo novi sultan Muley Hafid velevlasti v tem podpiral, ni poudarja, da bi se algezijska pogodba črtala.

Casablanca, 31. avgusta. Boj dne 28. t. m. je bil grozen. Ni se prej vedelo, da bo napad tako silen. Francozi so vzeli zasede sovražnika ter so mu vzeli top, ki je pričel streljati. Tedaj se je pa maroška kavalerija spustila v beg. Ogenj topništva je dosegal bežečega sovražnika na 4 kilometre daleč. Tedaj so pa konjeniki in pešci, skriti v grmovju, nenadoma od vseh strani pridrli na plano ter so pričeli streljati. Francosko topništvo in pehota sta odgovorila na ogenj. Marokanci so se borili hrabro, morali so se pa umakniti, kajti na obzorju so se pojavile nove sovražne čete. General Drude je odposlal na pomoč križarja „Gloire“, ki je ves dan streljal na oddaljene sovražne čete. Nastal je zaglušen ropot. Marokanci so se počasi umaknili. Bitka je bila končana od 7. uri zvečer. Francozi so imeli tri mrtev ter 12 ranjenih. Ubityh je bilo 12 konj. Izgube Marokancev so ogromne.

Casablanca, 2. septembra. V bližini mesta se še nahaja 3000 sovražnih čet.

Tanger, 2. septembra. Novi sultan Muley Hafid pozivlja domačine, naj Francozov pri Casablanci ne napadajo; ako pa bodo Francozi prodirali v notranje deželo, naj se pripravijo za boj. Stari sultan Abd el Azis se pripravlja za odhod iz prestolnice Fes v Rabat.

Casablanca, 3. septembra. Admiral, poveljnik 1. divizije Casablance, brzojavil: Včeraj je prišlo do novih spopadov pred mestom. Med rodovi v sredini dežele se pojavljajo nemiri. — Rais-Ulijeva moč vedno bolj raste, ker se mu pridružujejo rodovi.

Pariz, 3. septembra. Francoska vlada pošlje celo brigado v Maroko, da posede obrežna mesta.

Razne novice.

* **Celjski dr. Kukovec** marsikatero izusti, kar se pozneje izkaže kot neresnica. Tako se je tudi na shodu v Saleški dolini govorilo, da je stranka poslala na Nemški študirat nekega gospoda združništva. Toda z ozirom na to vest dobimo danes naslednje pojasnilo: „Obžalovanja vredno je, da se strankarstvo vlačil v združno delo in sem vedno odločen nasprotnik vmešavanja strankarstva v združništvo in bom, dokler bom na združnem polju deloval, to stališče zavzemal. Kot slovenski združni uradnik nisem pristal nobene stranke in grem povsod predavati, naj me kličejo pristaši te ali one stranke. Z Narodno stranko in „Narodnim listom“ nimam nobene zveze. Političnega dela se popolnoma izogibljam, ker združna načela zahtevajo, da združni uradniki pustijo politiko na stran, pač pa delujem in sem vedno pripravljen delovati za povzdigo združništva med Slovenci brez razlike strank, sta-

nov itd.; rajši tega je brezpomembna v cenjenem listu priobčena izjava g. dr. Kukovca, za katero jaz nisem odgovoren. Vlad. Pušenjak, potovalni učitelj in revizor Zadrugne zveze v Celju, urednik lista „Zadruga“. Opomba uredništva: Vemo, da g. Pušenjak dosedaj še res ni zanašal v združništvo strankarstva. Toda celjska Zadrugna zveza obstoji po svojem vodstvu razven dveh iz samih pristašev Narodne stranke, in zato bo nam g. Pušenjak priznal, da že v tem tiči veliko strankarstva! In da je vodja Jošt v kljub vsem popravkom, izjavam, in v kljub vsem surovim člankom „Domovine“ vendar eden najboljših vnetih, četudi previdnih liberalcev, je dejstvo, katero se ne da utajiti in ki nam ne more pridobiti zaupanja v celjsko Zadrugno zvezo. V zadnjem času osnujejo se posojilnice za celjsko Zadrugno zvezo brez vednosti naših somišljenikov in pogosto proti njim! Mi obžalujemo, da so razmere take in obžalujemo, da je g. Pušenjak prišel v take razmere.

* **Zvišanje tarifov** na južni železnici za tovarno blago. Južna železnica bo zopet zvišala vožnino za tovarniško blago. Najmanj se bo poznalo to zvišanje pri blagu, ki se naroči v celih vagonih. Zato nastaja opravičena potreba, da se kmetijske potrebščine sploh le naročujejo združenim potom v celih vagonih.

* **Učiteljska mesta.** Razpisana so: mesto del. učitelja v Podgorju pri Slovenjgradu (tretji pl. r.) do 20. t. m.; del. učiteljsko mesto v St. Ožbaldu nad Ivnikom (III. pl. r.) do 30. t. m.

* **Gg. organisti, pozor!** Cecilijino društvo za lavantinsko škofijo priredi letos od 23. do 27. sept. v Mariboru (dvorana kat. del. društva) II. poučni tečaj za gg. učitelje, organiste, pevovodje in prijatelje cerkvene glasbe sploh. Pouk bo obsegal harmonijo, modulacijo in kontrapunkt (predava g. K. Bervar); moral, teoretično in praktično, nauk o dirigiranju in pevskih vajah (g. F. Trop); o vežbanju na klavirju in o tematičnem orglanju, o metodičnem pevskem pouku v soli (g. H. Druzovič); o ljudskem pevskem v cerkvi ter o cerkveno-glasbenih postajah (g. F. Spindler). Želeto je, da se oglasi obito udeležencev. Za brezplačno stanovanje je preskrbljeno. Kdor ima Straklo obrednik za organiste, naj ga vzame seboj. Vsa nadaljna pojasnila v zadevi tega tečaja daja č. g. Frančišek Trop, stolni kapelnik v Mariboru.

* **Koroški Slovenci** bijejo hud boj za svoj narodni in gospodarski obstanek, in najkrepkejša opora v tem hoju jim je tednik „Mir.“ Stane na leto 4 krone. Ker je prejšnji urednik Ekar odpuščen, in je postala pisava lista zopet poljudna, priporočamo ga vsem rodoljubom in bralnim društvom v krepko podporo. Pokažimo na ta način tudi dejanski svojo ljubezen do koroških Slovencev!

* **Imenovan** je za duhovnega svetovaleca č. g. župnik na Polzeli Jos. Atteneder.

* **Duhovniške vesti.** Župnijski vikar v St. Vidu pri Ptujju je postal p. Alfonz Svete, dosedanji župnijski vikar p. Andrej Branik je postal kaplan. Iz St. Vida v Ptuj je premeščen za kaplana p. Pij Vakselj, iz Ptuja v Neunkirchen na Nižjeavstrijskem je premeščen p. Mansuet Zöhrer.

* **Slomšekova zveza** se imenuje društvo katoliško-mislečega učiteljstva na Slovenskem. Zveza ima dne 7. septembra ob 10. uri dopoldne v mali dvorani hotela Union v Ljubljani sejo. Preds. zvezi je učitelj in državni poslanec Fr. Jaklič.

* **Učiteljski shod v Radovljici.** Liberalno učiteljstvo iz vsega Slovenskega je imelo dne 25. avg. shod v Radovljici. Zbor je pozdravljala g. Senekoviča, predsednika družbe sv. Cirila in Metoda, in liberalni govornik je seve naglašal, da je družba zdaj v pravih rokah in da so akademiki — mladi dijaki — bodoči voditelji naroda in svobodne misli. Glavni govor je imel učitelj Pesek iz Narapelj pri Ptujju. Naglašal je, da „proti klerikalizmu ni druge moči, kot prosvetno delo, — potem se bo naš narod otresel svojih škodljivcev.“ Norčeval se je, da „vse uči vero: cerkev, stariši, šola, državne in deželne oblasti, celo od novorojenca se zahteva verska obljuba.“ Ko se je govornik naprej rogala, da „po Kristusovih besedah cerkve niti peklena vrata ne bodo premagala“, nastala je viharna veselost, kajti liberalni učitelji so prepričani, da jo zmagojo oni.

* **V kn. šk. dijaško semenišče** so na novo sprejeti petošolci: Alojz Kranjc iz Biše, Jožef Rehar iz Smartna v Rož. dol., Jožef Petrovič iz Ptuja; četrtošolci: Rakun Franc iz Smartna na Paki, Sattler Franc od Sv. Antona v Slov. gor., Janez Ortan iz Hoč; tretješolci: Frano Groblar od Sv. Jurija p. Tab., Miha Maček iz Pilstanja, Janez Rančigaj iz Gomilkega, Franc Stiglic od Sv. Ksaverja, Jernej Plahuta iz Braslovč; drugošolci: Adolf Moric od Sv. Petra pod Sv. g., Jožef Babšek iz Makol, Konrad Kolšek iz Polzele, Janez Goršič od Sv. Miklavža pri Ormožu, Feliks Senekovič od Sv. Ane na Krembergu, Alojz Hrašovec od Sv. Jurija ob Sč., Janez Ručigaj iz Vranskega, Jožef Rudolf iz Slivnice p. M., Jernej Črnko iz Jarenine, Jožef Sketa iz Braslovč, Alojz Mlakar iz Laporja, Jožef Črnjavič od Sv. Križa pri Ljut., Alojz Sunčič od Sv. Križa pri Ljuto meru.

* **Desetletnico** srečno prestane mature so praznovale 18. t. m. učiteljice v zavodu čč. šolskih sester v Mariboru. Koleginje so se vsa leta, kar so poznale tamošnje učiteljice, ljubile prav iskreno. Bile so med seboj kakor sestre, vse za eno in ena za